

Jaarverslag RBL BNO 2017 - 2018



leerplicht en voortijdig schoolverlaten



INHOUD

VOORWOORD	3
1. INLEIDING	4
2. ONTWIKKELINGEN	5
2.1. Wetswijziging RMC per 1 januari 2019	5
2.2. Onderwijs op een andere locatie	5
2.3. Pilot motie Kwint	5
2.4. Aanpak jeugdwerkloosheid	5
2.5. Onderwijstijdverkortings nu ook mogelijk binnen VO	6
2.6. Kwaliteitsafspraken MBO 2019-2022	6
2.7. invoering algemene verordening gegevensbescherming (AVG)	6
2.8. Opleiding en training medewerkers RBL BNO	6
2.9. Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)	7
2.10. Regeerakkoord 2017	7
2.11. Klachtafhandeling	8
2.12. Tien jarig bestaan RBL BNO	8
2.13. Aanpassingen meldcode	8
3. CIJFERS LEER- EN KWALIFICATIEPLICHT	9
3.1. Leer- en kwalificatieplichtigen.	9
3.2. Verzuimmeldingen	9
3.2.1. Absoluut verzuim.	10
3.2.2. Relatief verzuim	11
3.2.2.1. Thuiszitters	13
3.2.3. Luxe verzuim	15
3.3. Vrijstelling van inschrijving	15
3.4. Vrijstelling van geregeld schoolbezoek	17
4. CIJFERS VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN	19
4.1. Stijging van het aantal VSV'ers landelijk	19
4.2. VSV op basis van DUO definitie	19
4.3. Cijfers en kenmerken nieuwe VSV'ers op basis van DUO-definitie	21
4.4. Begeleiding VSV'ers door het RBL BNO	22
4.5. Inzet educatiemeter	22
4.6. Preventief werken en verzuim 18+	22
BIJLAGE 1: LIJST AFKORTINGEN	23



VOORWOORD

In dit leerplichtjaarverslag doen wij verslag van de werkzaamheden in het afgelopen schooljaar 2017-2018 van het Regionaal Leerplicht en voortijdig schoolverlaten Brabant Noordoost (RBL BNO). Ook het afgelopen school jaar was onze inzet erop gericht om adequaat te reageren op signalen van verzuim van de scholen in onze regio en voortijdig schoolverlaten tegen te gaan.

Het afgelopen school jaar heeft het RBL BNO weer meer verzuimmeldingen van de scholen gekregen. Tegelijkertijd zien we dat het aantal verzuimzaken dat moet worden afgesloten met een Proces-Verbaal is gedaald. Het lijkt erop dat de preventieve aanpak, waar we samen met de scholen op inzetten, werkt. Daarnaast is dit ook het effect van de inzet van de Methodische Aanpak Schoolverzuim in het afgelopen jaar. Hierdoor ligt nog meer de nadruk op de inzet van zorg voordat het schoolverzuim door een leerplichtambtenaar in het strafrecht moet worden afgehandeld.

Het is goed om te zien dat het aantal thuiszitters in onze regio flink gedaald is. Mogelijk een gevolg van de preventieve aanpak van schoolverzuim. Zeker is wel dat deze daling mede tot stand is kunnen komen door de goede samenwerking tussen het RBL BNO en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en de scholen in onze regio. We blijven de komende jaren inzetten op een verlaging van het aantal thuiszitters. Hierbij is de samenwerking tussen scholen en de GGD-arts bij twijfelachtig ziekteverzuim cruciaal. Direct contact bij twijfelachtig ziekteverzuim om te zorgen dat het kind zo snel mogelijk weer naar school kan, voorkomt dat leerlingen langdurig thuis komen te zitten.

Het aantal voortijdig schoolverlaters is landelijk gestegen. Ook in onze regio zien we een kleine stijging, al blijven we behoren bij de landelijke koplopers op dit gebied. De stijging wordt mede veroorzaakt door de aantrekkende arbeidsmarkt, waardoor jongeren eerder verleid worden om te kiezen voor een baan in plaats van het afmaken van hun opleiding. Eens te meer een reden om deze jongeren te blijven volgen. Op het moment dat de jongere toch weer terug wil naar school kan hij gemakkelijk de weg naar de RMC-trajectbegeleider vinden om het gesprek over het afmaken van een opleiding te gaan voeren.

Voortdurende aandacht voor schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten blijft dus van belang. We kijken tevreden terug op de resultaten van het afgelopen schooljaar. Maar er is zeker geen reden om achter over te leunen. Daarvoor is het belang van het naar school kunnen gaan van een kind en de begeleiding richting de start in onze samenleving veel te groot.

C.P.W. van Geffen

Voorzitter bestuur RBL BNO

1. INLEIDING

In dit jaarverslag is beschreven op welke wijze door het RBL BNO in het schooljaar 2017-2018 invulling is gegeven aan de taken op het terrein van leerplicht en voortijdig schoolverlaten (VSV). In hoofdstuk 2 worden de belangrijkste ontwikkelingen voor het RBL BNO beschreven. In hoofdstuk 3 staan de cijfers die betrekking hebben op de leer- en kwalificatieplicht en in hoofdstuk 4 de cijfers met betrekking tot de bestrijding van VSV. De leerplichtwet schrijft voor dat burgemeester en wethouders jaarlijks verslag uitbrengen aan de gemeenteraad over het in het laatst afgesloten school- of cursusjaar in de gemeente gevoerde beleid inzake de handhaving van de leer- en kwalificatieplicht en de resultaten daarvan¹. In overleg met de deelnemende gemeenten is besloten dat het leerplichtjaarverslag van het RBL BNO jaarlijks voor 1 december verschijnt en vervolgens ter kennisgeving wordt aangeboden aan de raden van de deelnemende gemeenten. Hierdoor kunnen ook de cijfers van VSV worden meegenomen.

Het college van Burgemeester en Wethouders is verantwoordelijk voor toezicht en naleving van de leer- en kwalificatieplicht en stelt hiervoor leerplichtambtenaren aan. In de regio Brabant Noordoost wordt deze wettelijke taak uitgevoerd door het RBL BNO. Daarnaast is de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) bij het RBL BNO belegd. Grofweg zijn de wettelijke taken onder te verdelen in 3 onderdelen.

- **Leerplicht:** Alle kinderen en jongeren van 5 tot 16 jaar worden door de leerplichtwet in staat gesteld zich optimaal te ontwikkelen en te ontplooien door middel van onderwijs. 'Alle' kinderen en jongeren omdat hen deze kans geboden wordt ongeacht afkomst, religie of financiële positie.

- **Kwalificatieplicht:** Wanneer de leerplicht is geëindigd en de jongere nog geen startkwalificatie heeft behaald blijft een jongere verplicht om ingeschreven te staan bij een school of instelling en deze geregeld te bezoeken. Dit noemen we de kwalificatieplicht. De kwalificatieplicht eindigt zodra de jongere de leeftijd van 18 jaar bereikt of een startkwalificatie heeft behaald.

Het college van Burgemeester en Wethouders is verantwoordelijk voor toezicht en naleving van de leer- en kwalificatieplicht en wijst hiervoor leerplichtambtenaren aan.

- **Voorkomen voortijdig schoolverlaten en aanpak kwetsbare jongeren:** Jongeren kunnen met een startkwalificatie een waardevolle bijdrage leveren op de arbeidsmarkt. De gemeente moet dan ook in nauwe samenwerking met het onderwijs voorkomen dat jongeren voor hun 23ste het onderwijs zonder startkwalificatie verlaten. Deze taak moet regionaal worden uitgevoerd en wordt de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) genoemd en is vastgelegd in verschillende wetten. Voor een deel van de jongeren is het behalen van een startkwalificatie niet haalbaar omdat het hoogst haalbare binnen onderwijs is bereikt. In dat geval is begeleiding naar de arbeidsmarkt het doel.

¹ Artikel 25 Leerplichtwet 1969

2. ONTWIKKELINGEN

2.1. Wetswijziging RMC per 1 januari 2019

Met trots schreven we vorig jaar alle jongeren in beeld te hebben. Medio januari 2018 bleek echter dat het ministerie van Onderwijs de regels rondom gegevensuitwisseling anders interpreteerde dan het RBL BNO met als gevolg dat de inkomensgegevens van een deel van de groep kwetsbare jongeren niet langer inzichtelijk is. Deze gegevens zijn noodzakelijk voor een goede dienstverlening omdat we alleen de jongeren in een kwetsbare positie willen benaderen die geen inkomen hebben. Wanneer jongeren succesvol zijn uitgestroomd vanuit eindonderwijs naar de arbeidsmarkt of in beeld zijn bij de juiste zorgaanbieders dan is het benaderen van een jongere moeïer na de maaltijd en niet goed uit te leggen.

Het RBL BNO was dan ook verrast door dit bericht. We zijn tot op heden in de veronderstelling dat wij handelden in lijn met (komende) wet- en regelgeving en de wensen van het ministerie om de groep jongeren in een kwetsbare positie te monitoren. Sterker nog, de accountmanager van het ministerie zat aan tafel toen wij onze plannen om deze groep te monitoren hebben opgesteld. Inmiddels heeft het ministerie onze interpretatie overgenomen en werkt men nog aan het technisch mogelijk maken van de uitwisseling. Daar komt bij dat op 12 juni de Eerste Kamer heeft ingestemd met het wetsvoorstel Regionale samenwerking vsv en jongeren in een kwetsbare positie. Deze wet zal per 1 januari 2019 inwerking treden en regelt helder dat de RMC-functie van gemeenten de taak krijgt om deelname aan onderwijs en/of arbeidsmarkt van kwetsbare jongeren te monitoren. In de wet is dan namelijk, zonder discussie over interpretatie, de grondslag geregeld voor de uitwisseling van gegevens.

2.2. Onderwijs op een andere locatie

In Nederland is thuisonderwijs niet toegestaan. Wel zijn er leerlingen vrijgesteld van de leerplicht op medische- psychische gronden of op basis van richtingsbezwaren. Deze leerlingen kunnen thuisonderwijs volgen maar er is dan geen toezicht op de kwaliteit van het onderwijs of de ontwikkeling van het kind. Het vorige Kabinet heeft in 2016 het wetsvoorstel Onderwijs op een Andere Locatie dan de School (OOAL)

opgesteld. Het wetsvoorstel bevat vier separate onderdelen, die als gemene deler hebben dat het onderwijs aan kinderen op een andere locatie dan de school wordt verzorgd. Denk hierbij bijvoorbeeld ook aan het volgen van thuisonderwijs bij het maken van een wereldreis. Nu blijkt het gelijktijdig regelen van de vier onderdelen in één wetsvoorstel een ingewikkeld en langdurig traject. Daarom is besloten de verschillende onderdelen van het wetsvoorstel (OOAL) apart van elkaar uit te werken². Het RBL BNO volgt deze ontwikkelingen op de voet en zal indien nodig haar werkwijze hierop aanpassen.

2.3. Pilot motie Kwint

Onze regio neemt tot 2020 deel aan een proef waarin jongeren na het behalen van een mbo niveau 2-opleiding nog twee jaar worden begeleid bij hun start op de arbeidsmarkt. De verkennende gesprekken met het ministerie over de invulling van deze pilot vinden plaats in het najaar van 2018. In het volgende jaarverslag zal het RBL BNO rapporteren over de voortgang binnen deze pilot.

2.4. Aanpak jeugdwerkloosheid

In 2017 intensiverde het RBL BNO de dienstverlening voor de jongeren in onze caseloads die langer dan een jaar het onderwijs hadden verlaten en geen uitkering of inkomen uit arbeid hadden. Uit een groep van 298 jongeren zijn er uiteindelijk 59 terug naar school, aan het werk gegaan of onder de aandacht gebracht van de diensten werk en inkomen. Vanwege deze resultaten wordt de aanpak in 2018 en 2019 doorgezet.

De geïntensiveerde aanpak is bekostigd vanuit provinciale middelen die ter beschikking zijn gesteld voor de uitvoering van het regionale arbeidsmarktprogramma AgriFood Capital Werkt!. De gezamenlijke doelstelling is om tot aan 2020 regionaal jaarlijks 30 jongeren zonder startkwalificatie, zonder school en zonder werk aan werk te helpen of in een traject richting onderwijs, werk en/of zorg te brengen. Afgelopen jaar is de doelstelling dus ruim behaald. Hiermee wordt invulling gegeven aan de extra bestuurlijke afspraken in de aanpak jeugdwerkloosheid die het Ministerie van SZW in maart 2016 samen met de arbeidsmarktregio's heeft gemaakt.

² Bron: verzamelbrief moties en toezeggingen primair en voortgezet onderwijs van 13 juli 2018

2.5. Onderwijstijdverkorting nu ook mogelijk binnen VO

Het uitgangspunt van de onderwijswetgeving is dat alle kinderen onderwijs volgen op school. Op school ontmoeten ze andere leerlingen, sluiten ze vriendschappen en verwerven ze belangrijke sociale en maatschappelijke competenties. Soms kunnen kinderen echter vanwege psychische of lichamelijke beperkingen tijdelijk of gedeeltelijk niet naar school. In de brief van 18 november 2015 van de toenmalige staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aan de Tweede Kamer werd daarom al aangekondigd dat het ook voor leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs mogelijk wordt om maatwerk te bieden doordat kan worden afgeweken van de voorgeschreven onderwijstijd. In het speciaal onderwijs bestond deze mogelijkheid om af te wijken van de onderwijstijd en tijdelijk minder onderwijs op school te volgen al. Omdat het bezoeken van de school zo belangrijk is voor leerlingen moet het bevoegd gezag de beslissing om de leerling minder onderwijs op school te laten volgen goed onderbouwen. Daarvoor is een ontwikkelingsperspectief noodzakelijk³.

2.6. Kwaliteitsafspraken MBO 2019-2022

Mbo's krijgen meer ruimte om te bepalen hoe zij hun kwaliteit kunnen verbeteren. Iedere instelling kan daardoor concreet aan de slag met hun eigen specifieke regionale situatie. Of de focus moet liggen bij de aansluiting van opleidingen bij de behoefte op het werkgebied, een leven lang ontwikkelen, of een heel ander thema, bepalen de instellingen zelf. Daarin werken ze samen met partners, zoals het bedrijfsleven, gemeenten en andere onderwijsinstellingen. Hierdoor komt er meer ruimte voor regionale initiatieven in het mbo, zoals afgesproken in het bestuursakkoord tussen het ministerie van OCW en de MBO Raad. De voorwaarden waarmee mbo's zelf een ambitieuze kwaliteitsagenda opstellen, zijn gepubliceerd in juni. Op basis van de plannen wordt er in totaal 1,6 miljard verdeeld voor de periode 2019 tot en met 2022.

Mbo's en vakscholen gaan belangrijke partners actief betrekken en drie landelijke speerpunten vertalen naar hun specifieke situatie. De drie speerpunten zijn 'jongeren in een kwetsbare positie', 'gelijke kansen in het onderwijs' en 'onderwijs dat voorbereidt op de arbeidsmarkt van de toekomst'.

Of de kwaliteitsagenda's voldoende ambitieus zijn en in samenwerking met de regio of werkgebied tot stand zijn gekomen, beoordeelt de commissie Kwaliteitsafspraken MBO. Deze commissie brengt hierover advies uit aan de minister van OCW. Ook beoordelen zij tussentijds en achteraf de uitvoering van de agenda's. Op basis van deze beoordelingen wordt het geld verdeeld. Daarnaast informeert de commissie jaarlijks de minister, de MBO Raad en de mbo-instellingen waar het goed gaat en waar winst is te behalen⁴.

Ten tijde van het opstellen van dit jaarverslag is het MBO in onze regio nog bezig om hun plannen vorm te geven. Wel is aangegeven dat de huidige aanpak van VSV gehandhaafd blijft.

2.7. invoering algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Met ingang van 25 mei 2018 is de AVG van kracht. Het RBL BNO is bij de implementatie van de AVG aangesloten bij het implementatietraject van de gemeente Oss. In het afgelopen jaar heeft het RBL BNO een register van verwerkingen opgesteld en voorlichting- en bewustwordingsbijeenkomsten voor de medewerkers georganiseerd. In de komende periode gaan we onze processen beschrijven met nieuwe software: Blue Dolphin. Hierdoor ontstaat een nog beter beeld van de verwerkingen van persoonsgegevens en de motivering voor de verwerking. Dit betere beeld zal het RBL BNO helpen om ook ten aanzien van dit thema cyclisch te werken aan kwaliteitsverbetering.

2.8. Opleiding en training medewerkers RBL BNO Permanent her- en bijscholen buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA)

Alle leerplichtambtenaren van het RBL BNO beschikken sinds het schooljaar 2013-2014 over een BOA bevoegdheid in het domein: "onderwijs" of zijn hiervoor in opleiding. Om deze bevoegdheid te behouden zijn de leerplichtambtenaren verplicht om zich permanent te laten her- en bijscholen. Een goede zaak omdat op deze wijze de kennis en vaardigheden van de leerplichtambtenaren van een goed niveau blijven en dit door middel van een examen ook objectief kan worden vastgesteld.

³ Besluit van de inspecteur-generaal van het onderwijs van 19 juni 2018, nr. 5184548

⁴ Meer ruimte voor regionale initiatieven in mbo. Nieuwsbericht rijksoverheid 15-06-2018

Bijscholing RMC-trajectbegeleiders

Alle RMC-trajectbegeleiders werken met de Educatiemeter van Dilemmamanager. Om deze test af te mogen nemen moet de RMC-trajectbegeleider een training succesvol afronden en zich ieder jaar laten bijscholen. In het schooljaar 2017-2018 werd bij 112 jongeren de educatiemeter ingezet. Met dit online instrument wordt door de RMC trajectbegeleider samen met de jongere achterhaald waarom hij/zij uitgevallen is. Daarnaast wordt gekeken wat er voor nodig is om een jongere terug te begeleiden naar school. Hiermee wordt op objectieve wijze vastgesteld welke problematiek(en) er ten grondslag liggen aan het uitvallen. Op basis van deze informatie worden de vervolgstappen in de begeleiding bepaald.

Het RBL BNO realiseert deze opleidingen zoveel als mogelijk “in company” en nodigt hierbij leerplichtambtenaren uit andere regio's uit, waardoor er aanzienlijk op de opleidingskosten is en wordt bespaard.

2.9 Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS)

De implementatie vond plaats in schooljaar 2017-2018. Bij de aanpak van schoolverzuim is het belangrijk dat snel stappen worden gezet om (langdurige) schooluitval te voorkomen. Een methodische aanpak en duidelijkheid over wie wat doet in welke fase helpt daarbij. De Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) beschrijft in een stappenplan vier routes bij meldingen van ongeoorloofd verzuim: vrijwillige jeugdhulp, Halt-straf, dwang in civielrechtelijk kader en dwang in strafrechtelijk kader. Bij verzuim met achterliggende problematiek staat de inzet van jeugdhulp voorop. Kern van de aanpak is het volgende:

- Terug- of toeleiding naar een passend onderwijs programma is het doel
- Vroegtijdige inzet van (jeugd) hulp bij verzuim staat voorop
- Ketensamenwerking draagt bij aan een effectieve aanpak van schoolverzuim
- De aanpak is licht waar het kan en zwaarder waar het moet, maatwerk dus

Deze werkwijze is voor onze leerplichtambtenaren geen grote verandering aangezien bij ons handelen altijd de zorg eerste prioriteit heeft. Handhaving is altijd het uiterste middel als zorg geen oplossing heeft kunnen bieden.

Bij de implementatie zijn ook de ketenpartners betrokken.

Zo is in december 2017 een bijeenkomst georganiseerd waarbij HALT, Basisteams Jeugd en Gezin uit de regio, OM, samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs, Raad voor de Kinderbescherming en jeugdbescherming aanwezig waren. Naast informatie over de MAS is er gesproken over privacyaspecten bij het delen van informatie tussen onze organisaties. De MAS is ontwikkeld door Ingrado (landelijke vereniging voor leerplicht en RMC), HALT, Openbaar Ministerie en de Raad voor de Kinderbescherming.

2.10 Regeerakkoord 2017

In oktober 2017 is het kabinet Rutte III aangetreden. In het regeerakkoord worden ook voor leerplicht nieuwe maatregelen aangekondigd: *“Het kabinet heeft het voornemen om de kwalificatieplicht te verhogen naar 21 jaar. Er worden pilots uitgevoerd in de grote steden.”*

Het RBL BNO heeft zich niet aangemeld voor deze pilot. Dit plan is de afgelopen 10 jaar vaker onderzocht, ontraden door de Raad van State en heeft tot op heden niet geleid tot een aanpassing van de wet. De aanpassing van de kwalificatieplicht tot 21 jaar leidt tot een meer fundamentele discussie over het moment waarop we jongeren gaan beschouwen als volwassenen die in staat zijn zelfstandig keuzes te maken zonder dat een overheid zich hiermee bemoeit. Een overheid die hen bijvoorbeeld dwingend oplegt om naar school te gaan in plaats van een wereldreis te maken.

Het RBL BNO is benieuwd naar uitkomsten van de pilots en hoopt dat hierbij ook helder wordt wat de gevolgen van een verlengde kwalificatieplicht voor het onderwijs zijn. Onze inschatting is dat bij leerlingen die, ondanks de huidige kwalificatieplicht tot 18 jaar, het niet lukt om een startkwalificatie te behalen de motivatie bij een gedwongen langer verblijf binnen het onderwijs laag is. Met als gevolg veel schoolverzuim en dalende arbeidsvreugde voor de docenten.

In dat licht is het ook goed om op te merken dat op basis van een “kwalificatiedrang” we positieve resultaten behalen. In de afgelopen schooljaren zagen we dat grofweg een derde van de uitgevallen jongeren 18plus hun weg terug naar school vindt. Dat is nog bovenop de resultaten die we preventief boeken bij de aanpak van verzuim 18plus en het voor 1 oktober



(t+1) terugleiden naar onderwijs. De groep die dan overblijft is inderdaad minder gemotiveerd voor een terugkeer in de schoolbanken maar met een aantrekkelijke arbeidsmarkt is een route via een combinatie van werken en leren misschien wel aantrekkelijker dan ooit.

2.11 Klachtafhandeling

Het RBL BNO ontving dit jaar geen klachten.

2.12 Tien jarig bestaan RBL BNO

Op de dag van de leerplicht viert het RBL BNO haar 10 jarig bestaan. Het programma is op dit moment in ontwikkeling.

2.13 Aanpassingen meldcode

De Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling wordt per 1 januari 2019 verbeterd en aangescherpt. De meldcode is een stappenplan waarin staat hoe hulpverleners kindermishandeling signaleren en melden. Er wordt een afwegingskader in opgenomen waardoor de beslissing om al dan niet te melden bij Veilig Thuis ondersteund wordt en bovendien wordt de eigen hulpverlening erin betrokken. Het RBL BNO implementeert deze aanscherpingen binnen de organisatie door de ambtsinstructie aan te passen en de medewerkers te scholen.

3.CIJFERS LEER- EN KWALIFICATIEPLICHT

In dit hoofdstuk worden de cijfers gepresenteerd die betrekking hebben op de leer- en kwalificatieplicht. Er wordt gekeken naar het aantal leer- en kwalificatieplichtigen, het verzuim en de vrijstellingen. Cijfers met betrekking tot de RMC-functie worden gepresenteerd in hoofdstuk 4.

3.1 Leer- en kwalificatieplichtigen.

In de regio Brabant Noordoost zijn in oktober 2018 51508⁵ leer- en kwalificatieplichtigen (zie tabel 1). Sinds 2013 daalt het aantal leer- en kwalificatieplichtigen met ongeveer 1000 leerlingen per jaar. Op basis van Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) prognoses en informatie uit onze eigen leerplichtadministratie verwacht het RBL BNO dat leerlingenaantallen ook in de komende jaren zullen dalen. In 2017 was er een eenmalige stijging door de toevoeging van Schijndel aan het werkgebied van het RBL BNO. Bij de invulling van vacatureruimte is en wordt rekening gehouden met de meerjarige dalende trend van het aantal leer- en kwalificatieplichtigen.

3.2 Verzuimmeldingen

We onderscheiden drie categorieën van verzuim met elk hun eigen definitie en wijze van afhandeling:

- **Meldingen van absoluut verzuim**

Absoluut verzuim houdt in dat de leerplichtige niet staat ingeschreven op een school of bij een onderwijsinstelling en dus geen onderwijs volgt. De ouders/verzorgers zijn verantwoordelijk voor aanmelding van hun leerplichtige kind bij een school of onderwijsinstelling.

- **Meldingen van relatief verzuim**

Relatief verzuim houdt in dat leer- en kwalificatieplichtige leerlingen de school of instelling waar zij staan ingeschreven niet geregeld bezoeken. Het grote verschil met absoluut verzuim is dat bij deze categorie van verzuimmeldingen leerlingen wel staan ingeschreven op een school of instelling. De ouders/verzorgers en, indien het verzuim van een leer- of kwalificatieplichtige van 12 jaar of ouder betreft, ook de leerling zelf zijn verantwoordelijk voor geregeld schoolbezoek.

Gemeente	Oktober 2015	Oktober 2016	Oktober 2017	Oktober 2018	Vershil
Bernheze	4992	4926	4793	4676	-117
Boekel	1761	1709	1690	1654	-36
Boxmeer	4379	4275	4124	3966	-158
Cuijk	3703	3636	3536	3478	-58
Grave	1875	1800	1846	1801	-45
Landerd	2414	2366	2345	2307	-38
Meierijstad	8746*	8630*	11989	11708	-281
Mill en Sint Hubert	1676	1630	1564	1501	-63
Oss	13486	13178	13010	12764	-246
Sint Anthonis	1833	1723	1655	1608	-47
Uden	6258	6175	6166	6045	-121
Totaal	51123	50048	52718	51508	-1210

Tabel 1: leer en kwalificatieplichtigen
* in 2015-2016 exclusief Schijndel

5 Peildatum oktober 2018 op basis van gegevens uit de leerplichtadministratie.



- **Meldingen van luxe verzuim**

Luxe verzuim is een vorm van relatief verzuim waarbij zonder toestemming van het hoofd van de school (bij tien schooldagen of minder) dan wel zonder toestemming van de leerplichtambtenaar (bij elf dagen of meer) buiten de vastgestelde schoolvakanties om van school wordt verzuimd, waarbij het eigen belang (vaak ten behoeve van een vakantie) van ouder(s)/verzorger(s) of jongere prevaleert op dat van het schoolbezoek⁶.

In de volgende paragrafen wordt het aantal verzuimmeldingen in het schooljaar 2017-2018 per categorie getoond. Vervolgens wordt ingegaan op de wijze waarop deze meldingen zijn afgehandeld.

3.2.1 Absoluut verzuim.

Het RBL BNO onderzocht dit schooljaar 326 meldingen van absoluut verzuim (zie tabel 2 en tabel 3 voor een nadere specificering van de afhandeling).

Vaak start een onderzoek naar absoluut verzuim na vestiging en inschrijving van een leerplichtige in de gemeentelijke basisadministratie (BRP). Het aantal onderzoeken is regionaal gelijk gebleven. In dit verband is het goed om op te merken dat het RBL BNO op iedere melding van absoluut verzuim proactief handelt en direct een onderzoek in zet maar dat tijdens het uitvoeren van dit onderzoek vaak blijkt dat administratieve oorzaken ten grondslag liggen aan het absoluut verzuim en er geen sprake is van een thuiszittende leerling in afwachting van een onderwijsplek. Het RBL BNO blijft kiezen voor deze proactieve aanpak. Wanneer er wel sprake is van thuiszittende leerlingen is er geen tijd te verliezen en wordt er direct actie ondernomen.

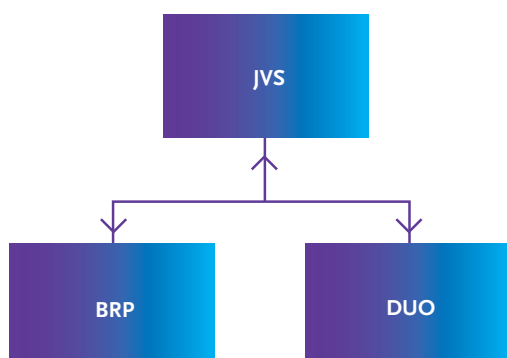
Gemeente	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	Vershil
Bernheze	26	21	18	13	-5
Boekel	10	5	1	7	6
Boxmeer	57	28	34	39	5
Cuijk	30	18	27	17	-10
Grave	49	27	17	34	17
Landerd	11	15	19	6	-13
Maasdonk ¹	2	-	-	-	
Meijerijstad ²	53*	40*	60	72	12
Mill en Sint Hubert	10	3	12	8	-4
Oss	92	117	99	96	-3
Sint Anthonis	13	8	8	10	2
Uden	35	34	31	24	-7
Totaal	388	316	326	326	0

Tabel 2: meldingen absoluut verzuim

6 Definitie uit de handleiding strafrechtelijke aanpak schoolverzuim

Hoe komt een melding van absoluut verzuim tot stand?

In de BRP staan alle leer- en kwalificatieplichtigen ingeschreven. Bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) zijn alle inschrijvingen op door het Rijk bekostigd onderwijs bekend. Het leerlingvolgsysteem van het RBL BNO (JVS) is gekoppeld met de BRP en de DUO en vergelijkt beide bestanden. Wanneer een leer- of kwalificatieplichtige niet staat ingeschreven, volgt er een melding van absoluut verzuim in JVS.



Afhandeling van een melding van absoluut verzuim (zie tabel 3)

Afhankelijk van de achtergronden van het absoluut verzuim wordt de melding als volgt afgehandeld:

Administratief 64%--> veelal berust een melding van absoluut verzuim op een administratieve onvolkomenheid en blijkt er na nader onderzoek door de administratie geen sprake te zijn van verzuim. De administratief medewerker kan deze zaken zelf afdoen in contact met DUO, de afdeling burgerzaken van de betreffende gemeente, de school en soms ouders.

Actieve bemiddeling 35%--> iets meer dan een derde van de meldingen wordt door middel van actieve bemiddeling door

een leerplichtambtenaar beëindigd. Achter het absoluut verzuim kan een diversiteit aan problemen bij leerling en/of gezin schuilen en/of de mogelijkheid dat scholen een leerling niet willen plaatsen. De leerplichtambtenaar kan er in een dergelijke situatie voor kiezen om het verzuim vooralsnog niet af te doen met een proces-verbaal. Voorwaarde is dat ouders meewerken aan een oplossing en zorgen voor een schoolinschrijving.

Proces-verbaal 1%--> Wanneer blijkt dat ouders weigeren mee te werken aan opheffing van het verzuim, kan de leerplichtambtenaar proces-verbaal opmaken. Deze vorm van afdoening is bij absoluut verzuim slechts een enkele keer noodzakelijk.

3.2.2 Relatief verzuim

Het RBL BNO onderzocht dit schooljaar 1677 meldingen van relatief verzuim (zie tabel 4 en tabel 5 voor een nadere specificering van de afhandeling). Het RBL BNO heeft in de afgelopen jaren structureel ingezet op preventie en het onderwijs aangesproken op haar verantwoordelijkheden ten aanzien van het voorkomen van verzuim en uitval. Streven en het hogere doel achter deze aanpak is dat het onderwijs en ouders zelf voldoende inzet plegen om verzuim in een vroegtijdig stadium aan te pakken voordat leerplicht wordt ingeschakeld. Met de invoering van de MAS wordt deze lijn gehandhaafd maar wordt nog nadrukkelijker ingezet op preventie en zorg in plaats van straf. Dit zien we ook terug in de cijfers waaruit ondanks een stijging van het aantal meldingen het aantal thuiszitters is gedaald en het aantal Halt of Proces Verbaal afdoening gelijk is gebleven of is afgenomen

Er zijn een aantal scholen met een opvallend sterke stijging of

Schooljaar	Administratief	Actieve bemiddeling	Proces Verbaal	Totaal
2017-2018	208(64%)	116(35%)	2(1%)	326
2016-2017	224(69%)	102(31%)	0(0%)	326
2015-2016	200(63%)	115(37%)	1(0%)	316
2014-2015	279(72%)	109(28%)	0(0%)	388

Tabel 3: specificering van de afhandeling van absoluut verzuim



Gemeente	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	Vershil
Bernheze	101	116	101	126	25
Boekel	22	21	11	36	25
Boxmeer	73	86	81	125	44
Cuijk	137	148	105	178	73
Grave	66	94	90	64	-26
Landerd	34	38	48	59	11
Maasdonk*	5	-	-		
Meierijstad**	229	256	300	316	16
Mill en Sint Hubert	45	36	45	25	-20
Oss	523	510	519	562	43
Sint Anthonis	24	21	32	29	-3
Uden	144	167	170	157	-13
Totaal	1403	1493	1502	1677	175

Tabel 4: meldingen van relatief verzuim

*Maasdonk is per 2015 opgeheven en opgesplitst in Oss en 's-Hertogenbosch

**Aantallen van Sint Oedenrode en Veghel samengevoegd. Per 2016-2017 inclusief Schijndel

daling van het aantal meldingen. Vanzelfsprekend reageert het RBL BNO op deze signalen en gaat hierover het gesprek aan met de betreffende scholen. De oorzaken blijken dan verschillend en leiden waar nodig tot aanpassingen in het verzuimbeleid en de aanpak van de school. Het RBL BNO vindt een daling of stijging van het aantal verzuimmeldingen geen doel op zich. Dit zou onverstandig beleid zijn en getuigen van kortzichtigheid. Ter illustratie: een school die minder meldt is niet per definitie een school waarop minder leerlingen verzuimen, het kan ook het gevolg zijn van falend verzuimbeleid. En juist wanneer een school werk maakt van de aanpak van ziekteverzuim zal dit waarschijnlijk leiden tot een toename van het aantal meldingen. Het aantal relatief verzuimmeldingen op een school is voor het RBL BNO wel een waardevolle indicator maar de waarde moet in de volledige context worden gezien en gewogen. Juist om deze reden is iedere leerplichtambtenaar nauw verbonden met de zorgstructuur op een school en voert het gesprek over het verzuimbeleid.

Wanneer een school ondanks haar inspanningen het verzuim niet snel kan stoppen moet leerplicht onmiddellijk worden ingezet om erger te voorkomen. Het RBL BNO toetst bij het oppakken van een verzuimmelding altijd of de school de juiste stappen heeft gezet om het verzuim te stoppen en geeft een terugkoppeling aan de school wanneer dit niet is gedaan.

Afhandeling van een melding van relatief verzuim (zie tabel 5)

Afhankelijk van de achtergronden van het relatief verzuim wordt de melding als volgt afgehandeld:

Waarschuwing of overige afdoeningen 96%--> Door preventief te werken en al in een vroeg stadium een interventie te plegen kan veel van het verzuim worden afgedaan met een gesprek eventueel gevolgd door een schriftelijke waarschuwing. Ook bij een vroege interventie vanuit leerplicht om het verzuim te stoppen blijft het onderwijs verantwoordelijk om ook zelf tegen het verzuim op te treden. Leerplicht werkt hier dus nauw samen met het onderwijs en de leerplichtwet dient voor het onderwijs als stok achter de deur.

Halt 1%--> Wanneer er geen sprake is van achterliggende problematiek en het optreden van school en een waarschuwing van leerplicht niet leidt tot geregeld schoolbezoek wordt door de leerplichtambtenaar een Halt-straft opgelegd.

Proces verbaal 3%--> Wanneer sprake is van schoolverzuim en wanneer interventies zoals doorverwijzing naar hulpverlening of het opleggen van Halt straf niet leidt tot het stoppen van het schoolverzuim maakt de leerplichtambtenaar Proces Verbaal op.

Parallel aan bovenstaande wijzen van afhandeling kan de



Schooljaar	Waarschuwing of overige afdoening	Halt	Proces Verbaal	Totaal
2017-2018	1614 (96%)	21(1%)	42(3%)	1677
2016-2017	1420(95%)	21(1%)	61(4%)	1502
2015-2016	1365(91%)	38(3%)	90(6%)	1493
2014-2015	1263(90%)	56(4%)	84(6%)	1403

Tabel 5: specificering van de afhandeling van relatief verzuim

leerplichtambtenaar verwijzen naar de basisteams of andere hulpverlenende instanties. Bemiddeling naar een alternatief traject in samenwerking met het onderwijs behoort ook tot de mogelijkheden. Uit onderstaand overzicht van de afhandelingen van relatief verzuim blijkt dat er een daling is van het aantal keren dat HALT moet worden opgelegd of dat Proces Verbaal moet worden opgemaakt. Dit is in lijn met de nieuwe Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) waarin meer aandacht voor zorg en inzet van (jeugd)hulp wordt gevraagd (zie ook paragraaf 2.5).

3.2.2.1 Thuiszitters

Wanneer het relatief verzuim langer duurt dan 4 weken aaneengesloten spreken we van een thuiszitter. In tabel 6 is een overzicht van het aantal thuiszitters per gemeente gegeven. Het betreft hier thuiszitters met ongeoorloofd verzuim. Leerplichtambtenaren binnen het RBL BNO geven altijd prioriteit aan het zo snel als mogelijk stoppen van het schoolverzuim. Uitgangspunt hierbij is dat iedere dag er één te veel is, de definitie van thuiszitters (4 weken verzuim) is hierbij dus niet leidend. Ondanks diverse onderwijsopvangmogelijkheden en bijvoorbeeld de inzet van een onderwijsconsulent of het basisteam jeugd/CJG blijken oplossingen niet altijd direct

voorhanden of is nader onderzoek noodzakelijk om tot een duurzame oplossing te komen. Om het verzuim te stoppen en in de toekomst te voorkomen worden scholen door leerplicht aangesproken op hun zorgplicht en is er structureel overleg met de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs.

In ons beleidskader 2017-2020 hebben we tot doel gesteld dat in 2020 geen enkel leerplichtig kind langer dan 3 maanden thuiszit zonder passend aanbod van onderwijs en/of zorg. Dat is een ambitieus streven maar in het belang van onze kinderen kan en mag er geen ander doel zijn. Uit onderstaande cijfers blijkt dat het aantal thuiszitters verder is gedaald en het aantal kinderen dat langer dan 3 maanden thuis heeft gezeten is gehalveerd.

Vanzelfsprekend blijft deze groep kinderen onze voortdurende aandacht hebben. In overleg met de acht samenwerkingsverbanden passend onderwijs van onze regio blijven we werken aan het verminderen van het aantal thuiszitters en de duur van het thuiszitten. In de afgelopen jaren hebben we daarom signalen over wachtlijsten en het uitblijven van een zorgmelding door de hulpverlening onder de aandacht gebracht bij de verantwoordelijke beleidsambtenaren.



Gemeente	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	Vershil
Bernheze	4	6	1	0	-1
Boekel	0	0	0	0	0
Boxmeer	4	2	1	1	0
Cuijk	1	8	3	3	0
Grave	2	4	3	4	1
Landerd	0	1	1	2	1
Meierijstad	16	21	23	9	-14
Mill en Sint Hubert	1	1	2	2	0
Oss	13	19	18	10	-8
Sint Anthonis	0	0	1	0	-1
Uden	2	5	3	3	0
Totaal	43	67	56	34	-22

Tabel 6: Thuiszitters per gemeente

Gemeente	Aantal thuiszitters 2017-2018	langer dan 3 maanden	Verhuisd en 18 jaar geworden	opgelost	Aantal thuiszitters bij einde schooljaar
Bernheze	0	0	0	0	0
Boekel	0	0	0	0	0
Boxmeer	1	1	0	1	0
Cuijk	3	1	0	3	0
Grave	4	2	0	3	1
Landerd	2	2	0	1	1
Meierijstad	9	8	2	5	2
Mill en Sint Hubert	2	2	1	0	1
Oss	10	5	0	9	1
Sint Anthonis	0	0	0	0	0
Uden	3	0	0	3	0
Totaal 2017-2018	34	21	3	25	6
Totaal 2016-2017	56	40	22	21	13
Vershil	-22	-19	-19	4	-7

Tabel 7: Detailinformatie thuiszitters

Tabel 6 laat het aantal thuiszitters zien in het schooljaar 2017-2018. Het aantal thuiszitters is verder gedaald. Het is te vroeg om conclusies te trekken maar we hopen dat deze dalende trend zich voortzet. Tabel 7 geeft meer detailinformatie over de afhandeling. Niet zelden blijkt bij een situatie van thuiszitten uiteindelijk dat er sprake is van psychosociale problematiek (ziekte). Zoals ook in het vorig jaarverslag benoemd juicht RBL BNO om deze reden vroegtijdige inzet van een jeugdarts toe.

Daarnaast is het aannemelijk dat door het vroegtijdig inzetten van de jeugdarts meer ongeoorloofd verzuim zichtbaar wordt bij onderwijs en leerplicht. Wanneer na onderzoek van de jeugdarts namelijk blijkt dat er geen sprake is van verminderde belastbaarheid kan het verzuim niet langer worden weggeschreven als geoorloofd verzuim. Thuiszitten in verband met ongeoorloofd verzuim wordt hierdoor beter en sneller zichtbaar.



Gemeente	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	Vershil
Bernheze	12	5	5	17	12
Boekel	2	2	0	0	0
Boxmeer	6	8	6	2	-4
Cuijk	6	13	2	7	5
Grave	9	5	8	3	-5
Landerd	5	5	4	2	-2
Maasdonk*	0	-	-		
Meierijstad**	35	24	33	26	-7
Mill en Sint Hubert	2	4	0	4	4
Oss	48	42	39	40	1
Sint Anthonis	2	4	0	0	0
Uden	8	12	15	20	5
Totaal	135	124	112	121	9

Tabel 8: meldingen van luxe verzuim

*Maasdonk is per 2015 opgeheven en opgesplitst in Oss en 's-Hertogenbosch

**Aantallen van Sint Oedenrode en Veghel samengevoegd. Per 2016-2017 inclusief Schijndel

3.2.3 Luxe verzuim

Het RBL BNO onderzocht dit schooljaar 121 meldingen van luxe verzuim (zie tabel 8 en 9 voor een nadere specificering van de afhandeling).

Afhandeling van een melding van luxe verzuim (zie tabel 9)

Afhankelijk van de achtergronden van het luxe verzuim wordt de melding als volgt afgehandeld:

Niet verwijtbaar 45%--> Aangezien bij luxe verzuim een school ook ziekteverzuim meldt op de dag voorafgaand aan de vakantie komt het regelmatig voor dat meldingen bij nader inzien niet verwijtbaar zijn. Met andere woorden, de leerling was wel afwezig op de dag voor of na een vakantie maar had hiervoor een geldige reden of verklaring.

Waarschuwing 16%--> Luxe verzuim wordt, indien de school dit vooraf duidelijk heeft gecommuniceerd, afgedaan met een proces verbaal. Wanneer de school dit niet duidelijk heeft gecommuniceerd en het verzuim niet langer dan 1 schooldag is, wordt het verzuim afgedaan met een waarschuwing. Dit is een wijziging ten opzichte van eerdere jaren. Het Openbaar Ministerie stelt dat, voordat een Proces-Verbaal opgemaakt kan worden voor 1 schooldag luxe verzuim, er een waarschu-

wing aan ouders gegeven moet zijn door school of leerplicht. Scholen zijn hierover door het RBL BNO actief geïnformeerd zodat zij correcte informatie op de website kunnen plaatsen.

Proces verbaal 39%--> Het luxe verzuim wordt door leerplicht afgedaan met een proces verbaal en het Openbaar Ministerie legt een boete op.

3.3 Vrijstelling van inschrijving

Het RBL BNO behandelde dit schooljaar 196 verzoeken om vrijstelling van inschrijving (zie tabel 10 en tabel 11 voor een nadere specificering van afhandeling). Wanneer vrijstelling van inschrijving wordt verleend, is de ouder of verzorger ontheven van de verplichting om een jongere in te schrijven als leerling of deelnemer bij een school of instelling. Wat opvalt is dat een groter aantal verzoeken om vrijstelling is ingetrokken. Het RBL BNO schat in dat dit met name het gevolg is van veranderende wet- en regelgeving die een verzoek om vrijstelling minder vaak noodzakelijk maakt om toch maatwerk te kunnen bieden en de ingediende aanvraag dus overbodig was. Het kost vaak wat tijd voordat nieuwe wet en regelgeving is geïmplementeerd. De verwachting is dan ook dat het aantal ingetrokken aanvragen in het komende schooljaar weer daalt.



Schooljaar	Niet verwijtbaar	Waarschuwing	Proces verbaal	Totaal
2017-2018	55(45%)	19(16%)	47(39%)	121
2016-2017	42(38%)	32(28%)	38(34%)	112
2015-2016	60(48%)	32(26%)	32(26%)	124
2014-2015	47(35%)	16(12%)	72(53%)	135

Tabel 9: specificering van de afhandeling van luxe verzuim

Gemeente	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	Verschil
Bernheze	15	10	10	9	-1
Boekel	4	5	6	7	1
Boxmeer	11	16	17	23	6
Cuijk	4	14	19	18	-1
Grave	7	10	10	6	-4
Landerd	7	19	5	4	-1
Maasdonk	2				
Meierijstad	20	28	43	40	-3
Mill en Sint Hubert	5	2	4	6	2
Oss	52	70	58	59	1
Sint Anthonis	7	4	2	6	4
Uden	16	16	11	18	7
Totaal	150	194	185	196	11

Tabel 10: verzoeken om vrijstelling van inschrijving

Schooljaar	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	Verschil
Toekenning artikel 3a/3b	4	1	0	1	1
Toekenning artikel 5 sub a	32	37	34	36	2
Toekenning artikel 5 sub b	1	6	7	8	1
Toekenning artikel 5 sub c	36	58	61	51	-10
Toekenning artikel 5a	1	0	0	1	1
Toekenning artikel 15	11	6	7	4	-3
Gedogen	53	63	54	54	0
Ingetrokken	8	14	16	32	16
Afgewezen	4	9	6	9	3
Totaal	150	194	185	196	11

Tabel 11: specificering van de afhandeling van verzoeken om vrijstelling van inschrijving

Vrijstelling van inschrijving is van toepassing wanneer:

- Artikel 3a/3b->** bij bijzondere omstandigheden kan aan 14 of 15 jarigen worden toegestaan dat aangepast onderwijs wordt gevolgd. Daarnaast bestaat er bij bijzondere omstandigheden de mogelijkheid om 15 jarigen toestemming te verlenen onderwijs te volgen aan een MBO-instelling
- Artikel 5 sub a->** de jongere op lichamelijke of psychologische gronden niet geschikt is om tot een school of instelling te worden toegelaten. Deze vrijstelling ontstaat van rechtswege wanneer ouders/verzorgers een verklaring van de aangewezen GGD jeugdarts kunnen overleggen
- Artikel 5 sub b->** de ouders/verzorgers tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning - of, indien zij geen vaste verblijfplaats hebben, op alle binnen Nederland - gelegen scholen onderscheidenlijk instellingen waarop de jongere geplaatst zou kunnen worden, overwegende bedenkingen hebben.
- Artikel 5 sub c->** de jongere als leerling van een inrichting van onderwijs buiten Nederland staat ingeschreven en deze inrichting geregeld bezoekt..
- Artikel 5a->** de ouders of verzorgers een trekkend bestaan leiden, waarbij de jongere hen vergezelt. De leeftijd van de jongere en de bereikbaarheid van scholen worden hierbij meegewogen.
- Artikel 15->** bij bijzondere omstandigheden kan een vrijstelling worden gegeven aan kwalificatieplichtigen, indien wordt aangetoond dat de jongere op andere wijze voldoende onderwijs geniet.
- Gedogen->** Er zijn situaties waarbij geen wettelijke grond voor vrijstelling mogelijk is maar waarbij de leerplichtambtenaar wel gebruik maakt van zijn discretionaire bevoegdheid om niet te handhaven. Gedogen wordt veelal toegepast bij kwalificatieplichtigen die na een verkeerde studiekeus op het MBO niet langer het volledige onderwijsprogramma volgen en deels werken)

3.4 Vrijstelling van geregeld schoolbezoek

Het RBL BNO behandelde dit schooljaar 3 verzoeken om vrijstelling van geregeld schoolbezoek (zie tabel 12 en tabel 13 voor een nadere specificering van de afhandeling). Nadat het aantal vrijstellingsverzoeken van geregeld schoolbezoek licht was gestegen in de jaren 2013-2015 is het dit jaar verder gedaald. De bevoegdheid om te beslissen over vrijstelling van schoolbezoek ligt in bijna alle gevallen bij het hoofd van de school. Alleen een verzoek om verlof op grond van

gewichtige omstandigheden voor een periode van meer dan 10 dagen wordt door het RBL BNO afgehandeld en om die reden opgenomen in dit jaarverslag. Wanneer vrijstelling van geregeld schoolbezoek wordt verleend is de ouder of verzorger ontheven van de verplichting om te zorgen dat de jongere de school waarop hij staat ingeschreven, geregeld bezoekt. Het RBL BNO controleert en adviseert het onderwijs door middel van een verlofprotocol, adviesgesprekken en schoolcontroles.

Vrijstelling van geregeld schoolbezoek is van toepassing wanneer:

- de school onderscheidenlijk de instelling is gesloten of het onderwijs is geschorst;
- bij of op grond van algemeen verbindende voorschriften het bezoeken van de school onderscheidenlijk de instelling is verboden.
- de jongere bij wijze van tuchtmaatregel tijdelijk de toegang tot de school onderscheidenlijk instelling is ontzegd.
- de jongere wegens ziekte verhinderd is de school onderscheidenlijk instelling te bezoeken.
- de jongere wegens vervulling van plichten voortvloeiend uit godsdienst of levensovertuiging verhinderd is de school of instelling te bezoeken.
- de jongere vanwege de specifieke aard van het beroep van de ouders/verzorgers slechts buiten de schoolvakanties met hen op vakantie kan gaan.
- de jongere door andere gewichtige omstandigheden verhinderd is de school onderscheidenlijk instelling te bezoeken.
- De jongere die nog niet de leeftijd van zes jaar heeft bereikt, voor ten hoogste vijf uren per week vrijgesteld van de verplichting tot geregeld schoolbezoek.

Gemeente	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	Vershil
Bernheze	2	2	0	1	1
Boekel	0	0	0	0	0
Boxmeer	1	0	0	0	0
Cuijk	0	0	0	0	0
Grave	0	0	1	0	-1
Landerd	0	1	1	1	0
Maasdonk	-	-	-		
Meerijstad	9	0	1	0	-1
Mill en Sint Hubert	0	0	0	0	0
Oss	6	8	7	1	-6
Sint Anthonis	0	1	0	0	0
Uden	5	0	0	0	0
Totaal	23	12	10	3	-7

Tabel 12: verzoeken vrijstelling van geregeld schoolbezoek

Schooljaar	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	Vershil
Verlof toegekend	4	6	1	0	-1
Afgewezen of ingetrokken	19	6	9	3	-6
Totaal	23	12	10	3	-7

Tabel 13: specificering van afhandeling van verzoeken vrijstelling geregeld schoolbezoek

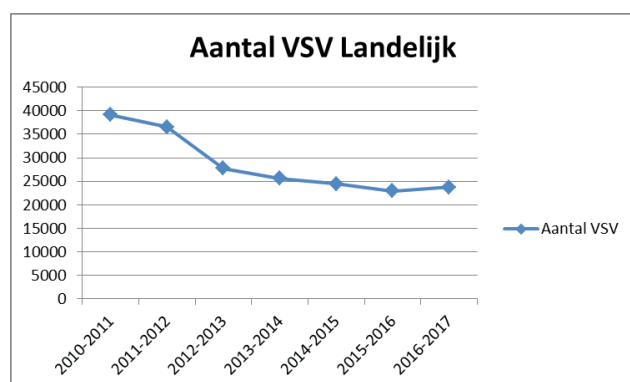
4. CIJFERS VOORTIJDIG SCHOOLVERLATEN

De inspanningen van het RBL BNO zijn gericht op het voorkomen van Voortijdig schoolverlaten (VSV). Wanneer jongeren toch het onderwijs verlaten zonder startkwalificatie registreert het RBL BNO deze jongeren, benadert hen en probeert de jongeren via een passend traject (onderwijs, baan of een combinatie daarvan) alsnog te begeleiden naar een startkwalificatie.

In dit hoofdstuk worden de cijfers ten aanzien van VSV getoond. Om een goed beeld te krijgen is gebruik gemaakt van de cijfers van DUO en de cijfers van het RBL BNO.

4.1 Stijging van het aantal VSV'ers landelijk

Na een jarenlange daling van 39115 VSV'ers in 2010-2011 tot 22953 VSV'ers in 2015-2016 stijgt het aantal VSV'ers in 2016-2017 licht tot 23793. Dit is 1,8% van de onderwijsdeelnemers. Zie grafiek 1.



Grafiek 1

Streven van het ministerie van het Onderwijs blijft om het aantal VSV'ers in 2020 verder terug te dringen naar 20.000. Iedere RMC-regio heeft hiertoe regionale programma's opgesteld waarin acties worden geformuleerd om regionaal het aantal VSV'ers verder terug te dringen. In onze regio is het programma vastgesteld door de regionale stuurgroep VSV en kwetsbare jongeren. De voorzitter van het Algemeen Bestuur en het afdelingshoofd van het RBL BNO zijn lid van deze stuurgroep waarin verder de wethouder van 's-Hertogenbosch, de onderwijsbestuurders van het MBO en VO, de accountmanager van het ministerie van onderwijs, de RMC-coördinator en de programmamanager VSV van het Kw1C participeren. De monitoring van de plannen ligt bij deze partners.

Voor onze regio blijft er inzet plaatsvinden op het monitoren van de jongeren vanaf het behalen van hun diploma op het VO

naar een geschikte vervolgopleiding in het MBO. Daarnaast krijgt het RBL BNO tot en met 2020 extra middelen voor:

- het aanpakken van verzuim 18+
- het in beeld krijgen en houden van jongeren die op basis van de definitie van DUO nieuwe VSV'ers of kwetsbare jongeren zijn.

4.2 VSV op basis van DUO definitie

Om landelijk goed te kunnen vergelijken maakt DUO bij het bepalen van het aantal nieuwe VSV'ers per schooljaar gebruik van een definitie en aanvullende rekenregels.

Definitie DUO

Wanneer een leerling van 12 tot 23 jaar gedurende een schooljaar het onderwijs verlaat zonder startkwalificatie (diploma op havo, vwo of mbo 2, 3 of 4 niveau), dan wordt deze leerling gerekend tot VSV'er. Jaarlijks wordt er op 1 oktober (T) gekeken welke leerlingen het voorgaande jaar (T-1) stonden ingeschreven. Wanneer een leerling op 1 oktober (T) niet meer ingeschreven staat en nog niet in het bezit is van een startkwalificatie, dan is dit volgens de definitie een VSV'er. Leerlingen die gedurende het schooljaar uitvallen, maar op 1 oktober ook weer zijn ingeschreven worden niet beschouwd als VSV'er.

Op basis van deze definitie ontstaat het volgende beeld (tabel 16 en 17) waarbij regio 36b met 1,4 %, net als vorig jaar, een gedeelde 3e plaats bezet. In lijn met de landelijke trend is het aantal voortijdig schoolverlaters in onze regio wel gestegen. DUO geeft aan dat deze stijging het gevolg is van een kwaliteitsslag waarbij sinds het schooljaar 2016-2017 gebruik wordt gemaakt van een volledig geautomatiseerde bestandskoppeling in hun datawarehouse. Dit heeft geleid tot een opwaartse correctie van het landelijke aantal met zo'n 570. Door deze verschillende rekenmethodes is een één-op-één vergelijking van de cijfers over 2016-2017 met eerdere jaren niet geheel mogelijk. Voor ons als regio is het dus zaak om komend jaar te kijken of de stijging inderdaad het gevolg is van de veranderde rekenmethodiek of dat er sprake is van een trendbreuk en dus een reële stijging. Want mogelijk heeft de aantrekkende arbeidsmarkt ook een negatief effect op het aantal VSV'ers. Een leerling van 18 die nog geen startkwalificatie heeft vindt op dit moment eenvoudig werk met inkomen wat de keuze om te stoppen wellicht vergemakkelijkt.



RMC regio	Onderwijsdeelnemers	VSV	VSV percentage
Zuid-West Friesland	13378	134	1,0%
Noord- en Midden Drenthe	16909	218	1,3%
Achterhoek	27362	360	1,3%
Regio 36b (RBL BNO regio)	30872	417	1,4%
Noord-Kennemerland	22948	313	1,4%
Noordwest-Veluwe	17545	246	1,4%
Rivierenland	22098	310	1,4%
Gooi en Vechtstreek	20628	291	1,4%
Noord-Oost-Brabant	53899	772	1,4%
Friesland-Oost	22049	316	1,4%
Twente	54578	783	1,4%
IJssel-Vecht	39448	573	1,5%
Friesland Noord	21798	318	1,5%
Zuid-Holland-Oost	30934	452	1,5%
Oosterschelde Regio	13849	206	1,5%
Kop van Noord-Holland	13988	212	1,5%
Gewest Limburg-Noord	38524	590	1,5%
Eem en Vallei	55196	849	1,5%
Noord-Groningen-Eemsmond	8380	129	1,5%
Regio 36a (de Meierij)	23027	355	1,5%
Zuid-Holland-Zuid	41311	666	1,6%
West-Friesland	18186	295	1,6%
Zuid-West Drenthe	11648	190	1,6%
Zuidoost-Brabant	58141	953	1,6%
Stedendriehoek	36439	603	1,7%
Utrecht	68107	1135	1,7%
Zeeuwsch-Vlaanderen	7113	120	1,7%
Zuid-Holland-Noord	31631	553	1,7%
Arnhem-Nijmegen	56346	987	1,8%
West-Brabant	54161	953	1,8%
West-Kennemerland	29890	547	1,8%
Zuid-Oost Drenthe	14481	266	1,8%
Centraal en Westelijk Groningen	24771	467	1,9%
Oost-Groningen	10958	217	2,0%
Walcheren	8828	176	2,0%
Midden-Brabant	30693	662	2,2%
Flevoland	35660	796	2,2%
Gewest Zuid-Limburg	37454	838	2,2%
Agglomeratie Amsterdam	101522	2299	2,3%
Haaglanden-Westlanden	75171	1704	2,3%
Rijnmond	96617	2209	2,3%

Tabel 16: vergelijking
vsv-percentage 2016-2017
RMC regio's



Gemeente	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	Vershil
Bernheze	28(1,0%)	28(1,0%)	21(0,7%)	26(0,9%)	5
Boekel	6(0,6%)	13(1,2%)	5(0,5%)	15(1,5%)	10
Boxmeer	25(0,9%)	22(0,9%)	28(1,1%)	25(1%)	-3
Cuijk	40(1,8%)	37(1,7%)	33(1,5%)	36(1,7%)	3
Grave	20(1,9%)	17(1,6%)	25(2,4%)	21(2%)	-4
Landerd	16(1,1%)	18(1,2%)	17(1,2%)	16(1,1%)	-1
Meierijstad	94	73	81(1,2%)	84(1,2%)	3
Mill en Sint Hubert	11(1,1%)	14(1,4%)	7(0,7%)	6(0,6%)	-1
Oss	130(1,7%)	128(1,7%)	108(1,5%)	121(1,6%)	13
Sint Anthonis	5(0,4%)	13(1,1%)	5(0,4%)	9(0,8%)	4
Uden	52(1,5%)	42(1,2%)	49(1,5%)	58(1,7%)	9
Totaal	399(1,4%)	379(1,3%)	379(1,2%)	417(1,4%)	38

Tabel 17: specificering vsv'ers per gemeente

4.3 Cijfers en kenmerken nieuwe VSV'ers op basis van DUO-definitie

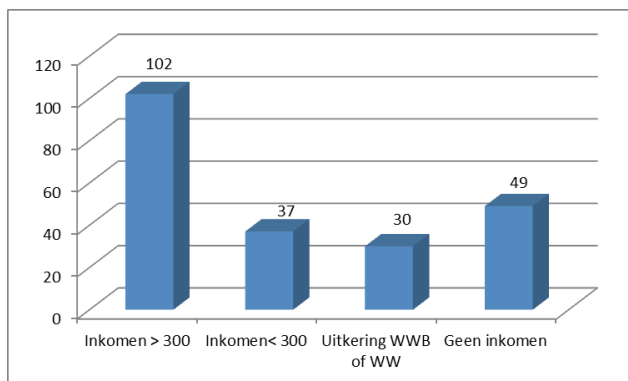
Het RBL BNO legt de nadruk niet op aantallen maar op het in beeld hebben van alle VSV'ers tot ze weer ingeschreven zijn of 23 jaar zijn geworden. In tabel 18 is per gemeente aangegeven wat de uitkomst van de begeleiding is geweest.

Suwi kenmerk van de nieuwe VSV'ers

In grafiek 2 zijn de gegevens met betrekking tot het inkomen van de 218 nieuwe VSV'ers die nog in begeleiding zijn weergegeven (peildatum 7 november 2018). Het RBL BNO gebruikt deze gegevens om de juiste keuzes te maken bij het stellen van prioriteiten in de begeleiding. Hierbij wordt de hoogste prioriteit gegeven aan jongeren waarvan geen inkomen in de suwi-kenen bekend is.

Gemeente	Heeft nu startkwalificatie	Volgt nu opleiding	Is nu 23+ of verhuisd	Wajong/ hoogst haalbaar	Nog in begeleiding	Totaal
Bernheze	3	8	3	0	12	26
Boekel	2	2	2	1	8	15
Boxmeer	2	7	4	1	11	25
Cuijk	0	12	4	0	20	36
Grave	1	3	7	0	10	21
Landerd	2	8	1	0	5	16
Meierijstad	8	20	13	0	43	84
Mill en Sint Hubert	2	1	0	0	3	6
Oss	5	28	15	1	72	121
Sint Anthonis	0	4	0	0	5	9
Uden	3	18	8	0	29	58
Totaal	28	111	57	3	218	417

Tabel 18: uitkomst van de begeleiding van nieuwe vsv'ers op peildatum 7-11-2018



Grafiek 2

4.4 Begeleiding VSV'ers door het RBL BNO

De medewerkers van het RBL BNO benaderen iedere jongere tussen de 12 en 23 jaar die het onderwijs verlaat zonder startkwalificatie⁷. Deze definitie is ruimer dan de definitie van DUO zodat alle jongeren in onze regio in beeld zijn en blijven. Tot 18 jaar worden deze jongeren opgepakt door leerplichtambtenaren en daarom niet meegenomen in dit hoofdstuk. Vanaf 18 tot 23 jaar worden deze jongeren begeleid door trajectbegeleiders van het RMC.

VSV'ers tussen de 18 en 23 jaar zijn niet verplicht om een startkwalificatie te behalen. RMC-trajectbegeleiders benaderen VSV'ers in deze leeftijdsgroep. In nauwe samenwerking met het onderwijs en de arbeidsmarkt onderzoeken zij op welke wijze alsnog een startkwalificatie kan worden behaald.

4.5 Inzet educatiemeter

In het schooljaar 2017-2018 werd bij 56 jongeren de educatiemeter ingezet. Met dit online instrument wordt door de RMC trajectbegeleider samen met de jongere achterhaald waarom hij/zij uitgevallen is. Daarnaast wordt gekeken wat er voor nodig is om een jongere terug te begeleiden naar school. Hiermee wordt op objectieve wijze vastgesteld welke problematiek(en) er ten grondslag liggen aan de uitval. Op basis van deze diagnose wordt een plan van aanpak gemaakt om de jongere op een effectieve en methodische wijze te begeleiden.

4.6 Preventief werken en verzuim 18+

Verzuim 18+

In het schooljaar 2017-2018 kreeg het RBL BNO 867 verzuim 18+ meldingen van 647 jongeren. 17% van deze jongeren heeft nog voor 1-10-2018 een startkwalificatie behaald. 51% van deze jongeren hebben een schoolinschrijving op 1-10-2018 en werden dus geen VSV'er en vervolgden hun opleiding of stapten over naar een andere opleiding. Resumerend: bijna 70% van de verzuim 18+ zaken leidt dus tot het niet voortijdig verlaten van het onderwijs. Het oppakken van verzuim 18+ is dus in meer dan 2/3 van de zaken die het RBL BNO oppakt lonend voor het onderwijs en de gemeenten. Het RBL BNO werkt preventief en zorgt ervoor dat de afstand met het onderwijs na eventuele uitval zo klein mogelijk is. Bijkomend voordeel van vroegtijdig betrokken zijn is dat een leerling niet voor langere tijd uit het zicht verdwijnt waardoor outreachende benadering minder vaak noodzakelijk is om een jongere in beeld te krijgen.



BIJLAGE 1: LIJST AFKORTINGEN

AVG	Algemene Verordening Persoonsgegevens
BJG	Basisteam Jeugd en Gezin
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BRP	Basis Registratie Personen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJG	Centrum Jeugd en Gezin
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
GGD	Gemeentelijke Gezondheidsdienst
HALT	Het Alternatief
JVS	Jeugd Volg Systeem
MAS	Methodische Aanpak Schoolverzuim
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
OCW	Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap
OOAL	Onderwijs op een andere locatie dan de school
PO	Primair Onderwijs
PRO	Praktijkonderwijs
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
VO	Voortgezet Onderwijs
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VSV	Voortijdig School Verlaten